

บทคัดย่อ

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลยนั้น จำต้องใช้พยานหลักฐานในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานนั้นจะต้องมีคุณค่าเชิงการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีได้และจำต้องเกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี ดังนั้นสำหรับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความประพฤติ การกระทำผิดครั้งอื่นๆตลอดทั้งข้อเท็จจริงที่เหมือนกันในลักษณะวิธีหรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิดของจำเลยนั้น ในบางกรณีนั้นสามารถรับฟังได้ในฐานะพยานหลักฐานโดยตรง(Direct Evidence) เช่นในความผิดฐานที่มีองค์ประกอบของความผิดที่เป็น การกระทำผิดซ้ำๆ อันเป็นปกติธุระหรืออาจिन หรือในบางกรณีอาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานแวดล้อมกรณี(Circumstantial Evidence)ในการอนุมานข้อเท็จจริงได้ เช่นในการพิสูจน์ถึงมูลเหตุจูงใจให้กระทำผิดของจำเลย

ส่วนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยหรือความประพฤติ และพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายนั้นแม้จะมีข้อเท็จจริงอันเป็นพยานหลักฐานโดยตรงแต่หากก็มีคุณค่าเชิงการพิสูจน์ในการช่วยสนับสนุนการค้นหาความจริงในคดีได้ เช่น การพิจารณาถึงเหตุต่างๆตามกฎหมายอาญาในการกระทำโดยการป้องกัน จำเป็น บันดาลโทษ ความยินยอม ที่ผู้กล่าวอ้างในเหตุต่างๆนั้นจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าตนมิได้มีส่วนก่อให้เกิดการกระทำผิดนั้นๆด้วยหรือมีพฤติการณ์ว่าผู้เสียหายได้ยินยอมต่อการกระทำของจำเลย ดังนั้นจึงเป็นประโยชน์อย่างมากในการพิจารณาถึงเงื่อนไขของการพิสูจน์ถึงเหตุต่างๆตามกฎหมายดังกล่าว

สำหรับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยหรือความประพฤติของบุคคลที่เป็นพยานของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น โดยทั่วไปแล้วไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นโดยตรงในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย แต่หากจะเป็นเรื่องของน้ำหนักความน่าเชื่อถือของพยานดังกล่าวว่าได้ให้การในสิ่งที่รู้เห็นมาหรือไม่อย่างไร

แต่อย่างไรก็ตามในการรับฟังข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยหรือความประพฤติและพฤติกรรมทางเพศของบุคคลในคดีอาญาในฐานะพยานหลักฐานนั้นย่อมมีทั้งคุณค่าเชิงการพิสูจน์และอคติปะปนมากับข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังนั้นจึงได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่28)พ.ศ.2551 มาตรา 226/2 และมาตรา 226/4 ขึ้นมาใช้บังคับสำหรับพยานหลักฐานประเภทดังกล่าว

ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้นั้น ได้ทำการศึกษาถึงสภาพปัญหาว่าสมควรที่จำต้องมีบทตัดพยานหลักฐานประเภทดังกล่าวในประเทศไทยหรือไม่ โดยเหตุผลที่ว่าเพื่อเป็นการคุ้มครองถึงสิทธิ

ส่วนบุคคลของบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีอาญาไม่ต้องให้ได้รับความอับอายในการนำสืบข้อเท็จจริง ดังกล่าวในลักษณะประจานหรือเสียดสีในเรื่องนอกประเด็น ซึ่งถ้ามองในทางกลับกันนั้นจะเกิดปัญหาในกรณีข้อเท็จจริงดังกล่าวของบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีอาญานั้นสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานแวดล้อมกรณีเพื่ออนุมานข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนพยานหลักฐานโดยตรงได้ แต่หากไม่อยู่ในข้อยกเว้นของกฎหมายดังกล่าวโดยถูกต้องก็มีให้ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐาน ซึ่งย่อมมีผลทำให้ระบบการค้นหาความจริงในคดีนั้นไม่บรรลุผลอย่างเต็มที่ในการหาตัวผู้กระทำผิด มาลงโทษและตลอดทั้งสภาพปัญหาในทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวกับความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหาที่ไม่สอดคล้องกับในชั้นพิจารณาที่ห้ามมิให้ศาลรับฟังถึงพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำผิดครั้งอื่นๆ หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลยตลอดทั้งปัญหาในการตีความถึงความหมายและนิยามต่างๆ ในมาตรา 226/2 และมาตรา 226/4

ซึ่งผลการศึกษพบว่าในประเทศไทยนั้นใช้ระบบการดำเนินคดีแบบผสมโดยค่อนข้างไปทางระบบไต่สวนในการค้นหาความจริงในคดีอาญา ดังนั้นการที่มีบทตัดพยานหลักฐานประเภทดังกล่าวที่เคร่งครัดเกินไปย่อมมีผลกระทบต่อการพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลยได้ และตลอดทั้งย่อมก่อให้เกิดความไม่คล่องตัวของผู้พิพากษาในการใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐาน และเหตุผลอีกประการหนึ่งในประเทศไทยผู้ที่มีหน้าที่ในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายนั้นใช้ผู้พิพากษาอาชีพในการวินิจฉัย ซึ่งในประเด็นนี้จะต่างกับประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์ที่ใช้ผู้วินิจฉัยข้อเท็จจริงเป็นคณะลูกขุนที่เป็นบุคคลธรรมดาที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย จึงทำให้จำต้องมีบทตัดพยานหลักฐานที่เคร่งครัดดังกล่าวเพื่อตัดความมีอคติออกจากพยานหลักฐานดังกล่าว ดังนั้นสำหรับการที่ประเทศไทยมีบทตัดพยานหลักฐานประเภทดังกล่าวจึงไม่เป็นการสอดคล้องกับกระบวนการพิจารณาคดีของประเทศไทย